

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ULUSLARARASI SİLAH TİCARETİ ANTLAŞMASI

Dr. Said Vakkas GÖZLÜGÖL
Vali, Merkez Valileri Kurulu, İçişleri Bakanlığı

Özet

Uluslararası düzeyde, konvansiyonel silahların hukuk dışı ticareti, silahlı çatışmalar, şiddet suçları, siviller üzerinde baskı ve zulümleri artırıcı önemli bir faktör olarak ulusal ve uluslararası güvenlik sistemlerine açık bir tehdit oluşturmaktadır. Günümüzde bütün dünyada, özellikle Asya, Afrika ve Orta Doğu'da acımasız silahlı çatışmalar devam ederken, bu silahlı çatışmaların telafisi hemen hemen imkânsız olan etkilerini azaltmak için hem ulusal düzeylerde hem de uluslararası düzeyde önleyici ve etkin tedbirler almak ve düzenlemelerde bulunmak son derece önemlidir. Bu itibarla, uluslararası hukuk dışı silah transferinin kontrol altına alınması gereği, başta Birleşmiş Milletler olmak üzere pek çok forumda uzun süredir önemli tartışma ve ednişe konusu olmuştur.

Nihayet, konvansiyonel silahların uluslararası alanda transferinin uluslararası hukuka uygun şekilde gerçekleştirilmesi çabası Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması ile somutlaşmaya başlamış bulunmaktadır. Türkiye de bu çabaya antlaşmayı imzalayarak katılmış bulunmaktadır. Esas itibarıyla bu makalede, söz konusu antlaşmayla öngörülen uluslararası hukuk rejimi ve beklentileri inceleme konusu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Hukuk dışı uluslararası silah ticareti, Birleşmiş Milletler Silah Ticareti Antlaşması, uluslararası kamu hukuku, uluslararası barış, güvenlik ve istikrar.*

UNITED NATIONS INTERNATIONAL ARMS TRADE TREATY

Abstract

It is widely recognised that the unregulated international trade in conventional arms has become an exacerbating factor in armed conflicts, violent crimes, and internal repression and therefore has negative externalities and adverse effects on both national and international security. With this regard, the unregulated international trade in conventional arms has long been one of the important subjects of discussion in a variety of fora at both national and international levels. In recent efforts, having acknowledged the benefits from the regulation of international arms transfers and the coordination of controls, international community, notable the United Nations has attempted to deal with the question of arms control through international law, namely the Arms Trade Treaty and establish an international law regime. Turkey also has signed the treaty and took part in the process.

As per cruel conflicts all around the world continue, particularly in Africa, Asia, and the Middle East, it is important to take preventive and effective measures and actions at both national and international levels to lessen the adverse effects of the armed conflicts. In this regard, this article surveys this significant contribution by the United Nations to the legal regulation of the international arms trade.

Key Words: *Irregular international arms trade, United Nations Arms Trade Treaty, public international law, international peace, security and stability.*

Giriş

Doğuda barutun, batıda çeliğin silaha dönüştürüldüğü günlerden bugüne, insanlar, hemcinsleri üzerinde kullanılacağını umursamadan daha çok para ve daha çok güç için tükenmez bir hırsla silah üretmekte ve satmaktadır. Bu silahların çatışan taraflardan öte kadın, çocuk, yaşlı insanlara karşı kullanılabilceğini hem silah üreten şirketler hem devletler ve hem de uluslararası toplum bilmektedir.

Günümüzde, devletler ve özel şirketler yıllık sekiz milyondan fazla silah üretmektedirler. Sadece ABD'nin 2008'de ticari anlaşma konusu yaptığı silah miktarı küresel düzeyde yetkilendirilmiş transferlerin yüzde 68.4'üne karşılık gelmektedir. Bunun yanında yıllık milyar dolarlar değerinde hukuk dışı bir silah ticareti pazarı da gelişmektedir. Örneğin, Afrika'daki çatışmalarda kullanılan ve maliyeti yıllık 18 milyar dolara ulaşan silahların ve malzemelerinin yaklaşık yüzde 95'i Afrika dışında üretilmektedir ki bu açıkça bir dağıtım ve taşıma ağını gerektirmektedir. Diğer taraftan, bir tahmine göre dünyada yılda bir milyon silah çalınmakta veya kaybedilmektedir, yani hukuk dışı alana geçmektedir. Küçük ve hafif silahlar pek çok devletin istikrar ve gelişmesine önemli olumsuz etkide bulunmaktadır. Çünkü, bu öldürücü silahlara erişim göreceli olarak kolay, kolaylıkla taşınabilir, saklanabilir veya kullanılabilir niteliktedirler. Hukuk dışı amaçlarla da olsa yasal piyasalarda da bunlara ulaşım mümkündür. Yalın bir ifadeyle, bu silahlar kontrol dışı bulunmaktadır (Stohl, 2005: 60-62; Wilson, 2010: 2-3).

Güncel verilere göre, 2012 dünya askeri harcamasının 1756 milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir. Bu rakam küresel gayrisafi milli hasılanın yüzde 2.5'ini veya kişi başına 249 doları ifade etmektedir (SIPRI, 2013: 6). Bir araştırmaya göre, yıllık en az 100 milyon dolar küçük ve hafif silah ihracatı yapan başlıca ülkeleri hacim büyüklüğü sırasıyla ABD, Almanya, İtalya, Breziya, İsviçre, İsrail, Avusturya, Rusya Federasyonu, Güney Kore, İsveç, Belçika ve İspanya oluşturmaktadır (Small Arms Survey, 2013). Başka bir araştırmaya göre, uluslararası konvansiyonel silah transferinin hacmi 2003-2007 ve 2008-2012 dönemlerinde yüzde 17 oranında büyümüş bulunmaktadır. 2008-2012 döneminde silah üreten en büyük beş ülke ABD, Almanya, Fransa, Rusya ve Çin silah ihracat hacminin yüzde 75'ini gerçekleştirmiştir (SIPRI, 2013: 10). Bu silahları önemli ölçüde gelişen ülkeler ithal etmektedirler (Nauwelaerts, 1998: 13; Grimmer, 2006; Small Arms Survey, 2013: Annexes 8.1 and 8.2.). Bu ülkeler ayrıca bu silah sistemleri için çift kullanımlı malzemeleri ve entegre teknolojileri de ithal etmektedirler (Fiott & Prizeman, 2013: 8). Gelişen ülkeler genellikle sağlık şartları zayıf, düşük ortalama insan ömrü ve okur yazarlık düzeyi ortak özelliğine sahiptirler. Gelişen ülkelerde büyük sosyo-ekonomik problemlerin çözümü öncelik taşımamaktadır. Araştırmalar gelişen ülkelerin gayrisafi milli hasılanın büyük bir oranının iç çatışmaları bastırma, ulusal güvenlik ihtiyaçları gibi çeşitli sebeplerle silahlanmaya harcadığını göstermektedir. Sonuçta, silah ihracatı yapan ülkelerde refah düzeyi artarken, ithalat yapan gelişen ülkelerde insanlar açlık sınırında veya daha da altında yaşamaya, ülkenin sosyo-ekonomik şartları daha da kötüleşmeye devam etmektedir (Singh, 2007). Silahlanmaya daha

Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması

çok harcama, daha çok siyasi istikrarsızlık, daha çok iç ve uluslararası çatışma anlamına gelmektedir. İthal edilen silahlar üretimde kullanılmadığı veya doğrudan tüketim malzemesi olduğu için harcanan paranın ödemesine de katkısı olmamakta, aksine yeni para teminini gerektirmekte ve dolayısıyla endüstriyel ülkelere ekonomik bağımlılığın artmasına sebep olmaktadır (Nauwelaerts, 1998: 5-10). Bu sonuçlar, bölgesel eşitsizlikler artarken uluslararası güvensizlik düzeyinin de arttığını göstermektedir.

Kimi araştırmalara göre, her yıl 740,000 insan silahlı şiddetin doğrudan veya dolaylı mağduru olmaktadır (Kopel, Gallant & Eisen, 2010: 675-676). Daha yeni araştırmalara göre, geliştirilmiş patlayıcılar sadece 2011'de 44 ülkede en az 13 milyon sivilin yaralanmasına ve ölümüne yol açmış bulunmaktadır (Small Arms Survey, 2013). Tahminler ne olursa olsun, araştırmalar silahlı şiddet ve çatışmaların gelişen ülkelerde yoksulluğa ve insan ölümlerine yol açan başlıca sebeplerden olduğunu göstermektedir. Örneğin, sadece Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde şiddet çatışmasının 1998'den 2005'e kadar gerçekleşmiş bulunan 3.8 milyon insanın ölümüne yol açtığı değerlendirilmektedir. Bu çatışmanın etkilerini azaltmak amacıyla Birleşmiş Milletler (BM) barışı koruyucu operasyonları ve insancıl müdahaleleri yanında silah ambargoları uygulamaya koymuştur. Ne var ki hukuk dışı silah ticareti, Uluslararası Af Örgütü ve İnsan Hakları İzleme Örgütü raporlarında ortaya konulduğu üzere, bu çabaların etkinliğini azalmaktadır (DellaVigna & La Ferrara, 2007: 1; Kopel, Gallant & Eisen, 2010: 694-697). Büyük çıkar sağlayıcı nitelikte olan hukuki veya hukuk dışı silah ticareti, siyasi ve ekonomik çıkarlar gibi sebeplerle devletleri farklı politikalara yöneltmekte, dolayısıyla uluslararası hukuk düzeninin etkinliğini zayıflatmaktadır. Nitekim, Suriye'de iç çatışma şiddetinin yoğunlaştığı 2012'de uluslararası toplum nasıl bir tepki verilmesi konusunda kararsız kalmış; Avrupa Birliği, Arap Ligi Devletleri, ABD ve Türkiye, Suriye hükümetine silah ambargosu uygularken, İran ve Rusya silah teminine devam etmiştir (SIPRI, 2013: 11).

Uluslararası yargı kurumlarına göre, hukuk dışı silah ticareti açıkça uluslararası ceza hukukunun ihlâlini oluşturmaktadır. Nitekim, Sierra Leone için kurulan özel mahkeme, eski Liberia devlet başkanı Charles Taylor'ı elmas karşılığı silah ticareti yapmaktan suçlu bulmuştur. Mahkeme yargılamasında, Taylor'ın Sierra Leone isyancılarına desteğinin onların Sierra Leone'de askeri operasyonları boyunca suç işlemelerine cesaret, moral ve pratik destek sağladığını bildiği sonucuna ulaşmıştır. Taylor, cinayetlerde, tecavüzlerde ve sakat bırakmalarda kullanılacağını bilerek Sierra Leone'ye silah göndermiştir. Silah tacirlerinin, sivil savaş yapılan yerlerde silahlarının uluslararası hukuka aykırı şekilde sivillere karşı toplu suçlarda veya insanlığa karşı ve savaş suçlarının işlenmesinde kullanılacağını bilerek veya isteyerek silah satması suç oluşturmaktadır (The Special Court for Sierra Leone, 2012). Bu kişilerin sivil savaş dışında bulunması dokunulmazlık sağlamamakta, aksine katillere, tecavüzcülere ve sakat bırakanlara yardım ve yataklık suçundan kovuşturmaya ve cezalandırmaya tabi olmaktadır (Gallant, 2012).

Sınıraşan suç örgütleri, uyuşturucu madde kaçakçılığı, insan ve silah ticareti yapmak suretiyle büyük miktarlarda *kara* para elde etmektedirler. Her bir suç alanı diğerini etkilemekte, her bir suçtan elde edilen para diğer suçları gerektirmekte ve güçlendirmektedir (Gözlügöl, 2012: 18-22). Diğer bir ifadeyle, silah ticareti, silahların elde edilmesi ve kötüye kullanılması, insan ve uyuşturucu madde ticareti gibi diğer başlıca suç alanlarını beslemektedir. Silaha ulaşım ve alım gücü hem bu alanlardan elde edilen paralarla güçlenmekte hem de diğer suçlara yol açmaktadır. Hukukdışı silah ticareti, kimi durumlarda uyuşturucu madde veya elmas gibi aynı değişimlere de konu olmaktadır (Stohl, 2005: 63-64). Bu genellikle organize örgütlerin mali gücü ve nüfuz alanı gelişirken, devletlerin veya uluslararası toplumun mücadele gücü zayıflamaktadır. Sonuçta devletlerin veya uluslararası toplumun bu suçları ve etkilerini önlemesi zorlaşmaktadır.

Ayrıca, ulusal kaynakların büyük ölçüde silahlanmaya harcanması hem devletlerin ekonomik güçlerini zayıflatmakta hem de insan güvenliğini tehdit etmektedir. Kişilerin ve ülkelerin gelişme hakkı, insan hak ve özgürlüklerinin yaşatılması oldukça zayıf kalmaktadır. Daha çok silah, uluslara daha çok güvenlik, daha çok refah veya daha çok mutluluk getirmemektedir. Zira, bugün yeryüzünün hiçbir coğrafyası silahlı tehditlerden uzak bulunmamaktadır.

Daha da önemlisi, literatürde '11 Eylül saldırıları' olarak yer almış olan ABD'de gerçekleşen olaylar sonrası Bush yönetiminin sözde teröre karşı ama pratikte müslümanlar üzerinde gerçekleşen savaşında, özellikle Afganistan ve Irak'ta mütemadiyen kan ve gözyaşı akmakta, tedrici bir insan kıyımı yaşanmaktadır. Bu ülkelerdeki 13 yıldır bitmez tükenmez acıya bakıldığında, başta hayat hakkı olmak üzere insanların en temel hak ve özgürlükleri, hukukun üstünlüğü ve demokratik ilkeler anlamsız görülmektedir. En temel insan hak ve özgürlükleri, hukukun üstünlüğü ve demokratik yönetim yeryüzünün bir coğrafyasında teşvik edilirken, diğer bir coğrafyasında pratikte hiçe sayılması, bu kavramları en başta ifade eden yönetimleri, rejimleri ve uluslararası sistemleri sorgulatmaktadır. Son günlerde, Mali, Yemen, Suriye ve Mısır'da insan onuru ve iradesi, adalet ve demokrasi inancı açıkça ve ağır şekilde ihlâl edilmektedir. Ne yazık ki bilhassa BM güvenlik Konseyi üyesi kimi uluslararası alanda güç ve etki alanı yüksek devletlerce bu ülkelerin zalim yönetimlerince katliam derecesinde gerçekleştirilen insan ölümlerine sözde *iç işleri* gerekçesiyle sadece kayıtsız kalınmaktadır. Oysa, dünyada genel barışı ve güvenliği sağlamak üzere kurulan Birleşmiş Milletler Örgütü'nün yeryüzündeki bütün insanların ayrımsız şekilde onurunu korumayı vaadeden 1948 Evrensel İnsan Hakları Bildirisi (EİHB)'yle başlayan uluslararası insan hakları hukuku belgeleriyle tanınan temel insan hak ve özgürlükleri konusu devletlerin *iç işleri* olmaktan çıkarılmış kabul edilmektedir. Bu hazin trajedilere kayıtsızlık, tranlıkları cesaretlendirmekte, dehşet verici şiddet uygulamalarının devamına ve kabul edilemez faciaların yaşanmasına yol açmaktadır. Bu olaylar, siyasi krizler, ekonomik bunalımlar kimileri için acı ve gözyaşı anlamına gelirken kimileri için kârlarının katlanması anlamına gelmektedir. Genel olarak bakıldığında, darbeler (coup d'état), zulüm ve baskılar büyük ölçüde silah

Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması

üreten şirketlere alan açmakta, bu yönetimler ve bu şirketler birbirlerinden güç almaktadırlar. Darbelere, zulüm ve baskı rejimlerine silah ve mühimmat sağlayan kimi silah üreten şirketler, bilhassa devletleri, uluslararası kuruluşları ve bir bütün olarak uluslararası toplumu aslında hiçbir devletin iç işlerinden sayılmayan insan hak ve özgürlükleri ihlallerinin önlenmesi yükümlülüğü karşısında aciz bırakmaktadır (Yetkin, 2013). BM Güvenlik Konseyi gibi uluslararası kurumların asıl amaç ve etki alanı temel insan hak ve özgürlüklerini korumak, demokrasi ve hukukun üstünlüğü yoluyla uluslararası barışı ve güvenliği tesis, koruma ve geliştirme işlevi açıkça bireysel devletlerin çıkarlarının gölgesinde kalmaktadır.

Hiç kuşkusuz, uluslararası barış ve güvenliğin tesisi, sosyal ve ekonomik gelişimin sağlanması ve küresel düzeyde yayılması, barışı koruyucu çabaların desteklenmesi ve etkinliği, baskıcı ve zulüm yönetimlerine yaptırımların ve silah ambargolarının uygulanması, ülke içinde yerlerinden edilmiş insanlara ve mültecilere yardım edilmesi ve özellikle gıda yardımının ulaştırılması, çocukların ve sivillerin korunması ve hukukun üstünlüğünün güçlendirilmesi silah ticaretini olumsuz şekilde etkileyecektir. Şu halde uluslararası toplum, bir taraftan düzensiz silah ticaretini kontrol altına alırken, diğer taraftan da bu önleyici çabaları etkin şekilde yürütmek durumundadır.

BM'in bir raporunda ortaya konulduğu üzere güncel pek çok çatışmada küçük ve hafif silahlar tercih edilmekte ve bu silahların kullanıldığı çatışmalara yüzbinlerce çocuk katılmakta, dolayısıyla istismar veya mağdur edilmektedirler. Bu açık tehdit karşısında, konvansiyonel silahların ticaretine uygulanacak hukuki bağlayıcılığı olan uluslararası ilkeler ve bunların uygulanmasını sağlayan pratik ve etkin bir mekanizmanın kurulması zorunlu görülmektedir (The United Nations General Assembly, 1999: 2; Wilson, 2010: 2).

Uluslararası hukuka ve insan hak ve özgürlüklerine saygı sadece devletlere özgü bir yükümlülük değil aynı zamanda her güç kullanan örgüte, sınıraşan şirketlere bilhassa silah üreten firmalara ait bir temel yükümlülüktür. Zira sorumsuzca yapılan silah transferleri, hukuk dışı silah üretimi ve kullanımı temelde bütün insan hak ve özgürlüklerini tehlike altına almaktadır. Bu durum açıkça hayat hakkını ihlâl etmekte, hukuk dışı silah üretimi işgücü istismarını içerebilmekte ve silahlı çatışmalar gelişme hakkını tehdit etmektedir (Olvera, 2011: 114-116).

Uluslararası alanda çeşitli şekillerde gerçekleşen hukuk dışı silah ticaretinin olumsuz etkileri -bilhassa küresel barışa ve güvenliğe tehdit oluşturması, insan hak ve özgürlüklerinin ihlallerine destek olması itibarıyla- ve bu ticaretin önlenmesi için bir hukuk düzeninin tesisi hem bölgesel düzeyde hem de uluslararası düzeyde akademisyenlerin, uygulayıcıların, bölgesel ve uluslararası örgütlerin esaslı bir tartışma konusu olmuştur (Stohl, 2005: 65-67; Kopel, Gallant & Eisen, 2010; Bellal, Casey-Maslen & Giacca, 2011; Holtom, 2012; Fiott & Prizeman, 2013: 1-25). Sonuçta, bu soruna karşı uluslararası toplumun duyarlılığı kimi ulusal, bölgesel ve uluslararası önlemlerin alınmasına yol açmaktadır.

Konvansiyonel silahların ve sistemlerinin insan hakları ihlallerinin işlenmesinde kullanılması bağlamında, Orta Amerika ülkelerinin, Avrupa Birliği'nin ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü'nün bölgesel düzeyde hukuk dışı silah ticaretini ele alan düzenlemeleri söz konusu olmuştur.¹ Bu düzenlemeler, örneğin Avrupa Birliği düzenlemesi bir taraf devletin ithalat yapacak devletin insan haklarına karşı tutumunu değerlendirmesi sonrası bu silahların iç çatışmalarda veya baskılarda kullanılacağı konusunda açık bir risk görmesi halinde bu ihracata onay vermeme yükümlülüğünü yüklemektedir. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü, ithalat yapan devletlerin sadece insan haklarına karşı gösterilen saygı değerlendirmesinden öte insan hak ve özgürlüklerinin ihlallerinde kullanılması muhtemel transferlerden kaçınmalarını istemektedir (Olvera, 2011: 117-118; Fiott & Prizeman, 2013: 13-20).

Uzun yıllar boyunca sorumsuzca yapılan silah ticaretinin telafi edilemez büyük sonuçlarına rağmen, BM, konvansiyonel silahların hukuk dışı ticaretini ancak 1988'de Genel Kurul gündemine alabilmiştir (Olvera, 2011: 117). Nihayet, 2 Nisan 2013 tarihinde, BM Genel Kurulu uluslararası güvenlik eksenli Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması (STA)'nı devletlerin imzasına açmış bulunmaktadır.² Evrensel düzeyde uygulama öngören bu antlaşma tepki kültüründen önleme kültürüne bir geçişi ifade etmektedir (Wilson, 2010: 2). Son yıllarda, uluslararası toplumu kaygı ve endişeye sevkeden, bilhassa Afrika, Orta Doğu, batı ve doğu Asya'da silahlı çatışmaların artarak devam ettiği (SIPRI, 2013: 2), insanlık adına öylesine vahim ve hazin bir ortamda, BM'in uluslararası silah ticaretini düzenlemek suretiyle hukuk kontrolü altına almaya çalışması en azından buruk bir umut vermektedir.

STA küçük silahlardan savaş tankları, uçakları ve gemilerine kadar geniş bir şekilde konvansiyonel silahların uluslararası ticaretini düzenlemektedir. Bu

¹ Söz konusu bölgesel düzenlemeler için bkz. Organization for Security and Co-operation in Europe (1993). *Principles Governing Conventional Arms Transfers*. DOC.FSC/3/96, Vienna, 25 November 1993. <http://www.osce.org/fsc/42313>; The Council of the European Union (1998). *European Union Code of Conduct on Arms Exports*. 8675/2/98, Brussels, 5 June 1998. <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/08675r2en8.pdf>; Central American Integration System (2006). *Code of Conduct of Central American States on the Transfer of Arms, Ammunition, Explosives and Other Related Materiel*. A/CONF.192/2006/RC/WP.6, Conference to Review Progress Made in the Implementation of the Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects, New York, 26 June - 7 July 2006. <http://www.poa-iss.org/RegionalOrganizations/SICA/CentralAmerica-CodeofConduct-English.pdf> [Erişim Tarihi: 25.08.2013].

² Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 2 Nisan 2013 tarihinde kabul edilen Silah Ticareti Antlaşması metni için bkz. The Arms Trade Treaty. <http://www.un.org/disarmament/ATT/> [Erişim Tarihi: 15.07.2013]. 25 Ağustos 2013 tarihi itibarıyla 83 devlet bu sözleşmeyi imzalamış ve dört devlet de onaylamıştır. Türkiye bu sözleşmeyi imzalayan devletler arasında bulunmaktadır. Bkz. United Nations Office for Disarmament Affairs. <http://www.un.org/disarmament/ATT/> [Erişim Tarihi: 01.09.2013].

düzenleme esas itibarıyla suç örgütlerinin bu silahlara erişimini ve ticaret konusu yapılmasını önlemeye yöneliktir. Bu bağlamda STA, uluslararası adalet, barış ve güvenlik düzeninin tesisine yönelik atılmış önemli bir adımdır.

I. Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması

1. Antlaşmanın Dayandığı İlkeler

Her taraf devlet, STA'yı evrensel düzeyde başarılı bir şekilde uygulamak üzere STA'nın Başlangıç bölümünde ifade edilen ilkeler üzerinde görüş birliğine varmış ve bu ilkeler doğrultusunda hareket etme konusunda anlaşmış bulunmaktadır.

Bu ilkeler belirli kabullere dayanmaktadır. Bu kabullerin birincisi, Birleşmiş Milletler Antlaşması (BMA)'nın amaç ve ilkeleri rehberliğinde, dünyanın insan ve ekonomik kaynaklarının en az düzeyde silahlanmaya harcanması ile uluslararası barış ve güvenliğin tesisi ve korunmasının teşvikini amaçlayan BMA'nin 26. maddesi hükmüne dayanmaktadır. İkincisi, konvansiyonel silahların hukuka aykırı ticaretinin önlenmesi ve ortadan kaldırılması, terörist eylemlerin önlenmesi dahil silahların hukuk dışı piyasalara veya yetkisiz kullanım veya kullanıcılarına ulaşmasının önlenmesi gereğidir. Üçüncüsü, uluslararası silah ticaretinde devletlerin meşru siyasi, ekonomik, güvenlik ve ticari çıkarlarının tanınmasıdır. Üçüncüsü, her devletin kendi hukuki veya anayasal sistemine uygun olarak ülkesinde konvansiyonel silah transferlerini düzenleme ve kontrol etme egemen hakkının teyid edilmesidir. Dördüncüsü, barış, güvenlik, gelişme ve insan hakları BM sisteminin temel sütunlarını ve ortak güvenliğin temellerini oluşturduğu; bu kavramların birbirleriyle ilişkili oldukları ve birbirlerini güçlendirdikleri kabulüdür. Beşincisi, BM Genel Kurulu'nun 46/36/H sayılı ve 6 Aralık 1991 tarihli kararı bağlamında BM uluslararası silah transferleri için BM Silahsızlanma Komisyonu Ana Esasları'nın kabulüdür. Beşincisi, silahlı çatışmalardan ve şiddetten çoğunlukla sivillerin, özellikle kadınlar ve çocukların, kötü şekilde etkilendiği hususunun dikkate alınmasıdır. Altıncısı, konvansiyonel silahların düzensiz ve hukuk dışı ticaretinin insani, ekonomik, sosyal ve güvenlik sonuçlarının öngörülmesidir. Yedincisi, silahlı çatışma mağdurlarının karşılaştıkları zorluklar; bakım, rehabilitasyon, sosyal ve ekonomik olarak kaynaşma ihtiyaçlarının tanınmasıdır. Sekizincisi, bu antlaşmanın hiçbir hükmünün devletlerin bu antlaşmanın amaçlarını daha ileri düzeyde gerçekleştirmek ve ek etkin önlemler almak için engel oluşturmadığının vurgulanmasıdır. Dokuzuncusu, silahların meşru ticareti, yasal sahipliği ve kullanımın hukuk tarafından kabul edildiği yerlerde belirli konvansiyonel silahların eğlence, kültürel, tarihi ve spor faaliyetleri için kullanımının tanınmasıdır. Onuncusu, bu antlaşmanın uygulanmasında, talep üzerine taraf devletlere yardım etmede bölgesel örgütlere önemli rol atfedilmektedir. Keza bu antlaşmanın niyet ve amaçları hakkında farkındalığı artırmada ve uygulanmasını desteklemede sivil toplumun (hükümet-dışı örgütler, endüstri) gönüllü ve aktif rol

oynayabileceğine vurgu yapılmaktadır.³ Nihayet, konvansiyonel silahların uluslararası ticaretinin düzenlenmesi ve amacı dışında ulaştırılması ve kullanılmasının önlenmesi konusunda uluslararası işbirliğinin, barışçıl amaçlar için teknoloji, ekipman ve ilişkili malzemenin meşru ticaretini engellemeyeceği kabul edilmektedir.

Bu kabuller temelinde, taraf devletler STA'nın yürütümü ve uygulanmasında aşağıdaki ilkelere uygun şekilde hareket etmeye karar vermiş bulunmaktadır:

Bu ilkelerin *birincisi*, bütün devletler, BMA'nın 51. maddesi hükmünde tanıdığı üzere bireysel veya kolektif olarak meşru savunma asıl hakkına sahiptirler.

İkincisi, uluslararası uyumsuzlukların BMA'nın 2. maddesi 3. fıkrası hükmüne uygun olarak uluslararası barışı, güvenliği ve adaleti tehlikeye düşürmeyecek şekilde barışçıl amaç ve yöntemlerle çözümü ilkesidir.

Üçüncüsü, devletlerin uluslararası ilişkilerinde, gerek herhangi bir devletin siyasi bağımsızlığı veya ülkesel bütünlüğüne karşı gerek BMA'nın 2. maddesi 4. fıkrası hükmüne aykırı olarak BM'in amaçlarına uygun olmayan herhangi bir başka şekilde güç kullanma veya tehdidinde bulunmaktan kaçınması ilkesidir.

Dördüncüsü, BMA'nın 2. maddesi 7. fıkrası hükmüne uygun olarak herhangi bir devletin temelde ulusal yargı yetkisinde bulunan konulara karışmama ilkesidir.

Beşincisi, başta 1949 Cenevre Sözleşmeleri⁴ olmak üzere uluslararası insancıl hukuka saygılı olma ve saygı gösterilmesini sağlama; başta BMA ve EİHB olmak üzere uluslararası insan hakları hukukunda tanınan insan hak ve özgürlüklerine saygılı olma ve saygıyı sağlama ilkesidir.

Altıncısı, bütün devletlerin sorumluluğu, uluslararası yükümlülüklerine uygun olarak konvansiyonel silahların uluslararası ticaretini etkin şekilde düzenleme, bu düzenlemelerden sapmanın önlenmesini yerine getirme yükümlülüğüdür. Ayrıca, bu anlamda ulusal kontrol sistemleri kurmak ve etkin şekilde yürütmek bütün devletlerin temel yükümlülüğüdür.

Yedincisi, devletlerin barışı koruyucu operasyonları yürütmek ve meşru savunma haklarını kullanmak üzere konvansiyonel silahları elde etme, üretme, ithalat, ihracat ve transferleri meşru çıkarlarına saygı ilkesidir.

³ Nitekim literatürde de, bu antlaşmanın anlamlı şekilde uygulanmasında silah üreticisi şirketler dahil hükümet dışı kuruluşların katılımı hayati önemde görülmektedir (Olvera, 2011: 119).

⁴ Silahlı çatışmaları ve etkilerini sınırlamayı düzenleyen uluslararası insancıl hukukun çekirdeğini oluşturan dört Cenevre Sözleşmesi ve Ek Protokolleri için bkz. The Geneva Conventions of 1949, 12 August 1949, and their Additional Protocols. <http://www.icrc.org/eng/war-and-law/treaties-customary-law/geneva-conventions/index.jsp> [Erişim Tarihi: 23.08.2013]. Birleşmiş Milletler Antlaşması, Uluslararası Örgüte İlişkin BM Konferansı sonucunda 26 Haziran 1945'de San Fransisco'da imzalanmış ve 24 Ekim 1945'de yürürlüğe girmiştir. Metni için bkz. The Charter of the United Nations. <http://www.un.org/en/documents/charter/> [Erişim Tarihi: 01.04.2013].

Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması

Nihayet, bu antlaşmanın uyumlu, objektif ve ayrımsız bir şekilde uygulanması ilkesidir.

2. Antlaşmanın Amacı

STA'nın amaçları esas itibarıyla 1. maddesi hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre, STA taraf devletlerin üç alanda iradesini ortaya koymaktadır. Birincisi, bölgesel ve uluslararası barışa, güvenliğe ve istikrara katkı sağlamak; ikincisi, insanlığın acılarını azaltmak; üçüncüsü, konvansiyonel silahların uluslararası ticaretinde işbirliğini, saydamlığı ve devletlerin hareketlerinden sorumluluğunu düzenlemektir. Taraf devletlerin niyet ve iradesi, bu suretle devletlerarası güveni tesis etmek, uluslararası konvansiyonel silah ticaretini düzenlemek için mümkün olan en üst düzeyde uluslararası ortak standartları koymak, konvansiyonel silahların kötü amaçlı ticaretini önlemek, sonuçta ortadan kaldırmak ve amaçları dışında kullanılmalarını önlemektir.

Bu antlaşmadan uluslararası toplumun beklenti düzeyi oldukça yüksektir. Başlıca amaç ve beklentilerin birincisi, özellikle çatışma bölgelerinde düzensiz silahların transferinin (ihracat, ithalat, naklen ve transit geçiş) önlenmesi amaçlanmakta ve bu suretle küresel barış ve güvenliğe katkı sağlanması beklenmektedir. İkincisi, düzensiz silah trafiğinin insan hak ve özgürlüklerinin ve savaş hukukunun ihlâlinin önlenmesine katkı sağlayacağı beklentisidir.

Açık bir ifadeyle, uluslararası silah transferi hem hükümetlerin bilgi ve yetkilendirmeleri dahilinde hukuki olarak hem de hukukdışı olarak gerçekleşmektedir. Bu antlaşma, konvansiyonel silahlara ilişkin olarak, bir taraftan, yetkilendirilmiş transferlere mümkün olan en üst uluslararası standartları getirmeyi; diğer taraftan, hukukdışı faaliyet ve transferleri önlemeyi amaçlamaktadır. Son tahlilde, silah tacirlerinin, korsanların ve çetelerin bu silahlara ulaşımı tamamen önlenemese de zorlaştırılacağı düşünülmektedir.

3. Antlaşmanın Kapsamı

BM, konvansiyonel silahları sistematik olarak ele almakta, bunlara ilişkin uluslararası ticareti kapsamlı bir şekilde düzenlemektedir. STA, genel olarak bütün konvansiyonel silahları, parçalarını, sistemlerini ve mühimmatını kapsamaktadır. STA'ya göre konvansiyonel silahlar, savaş tankları, uçakları, gemileri, saldırı helikopterleri, zırhlı savaş araçları, yüksek kalibreli silah sistemleri, füze ve rampaları, küçük ve hafif silahları kapsamaktadır (m. 2(1)(a-h)). Küçük (hafif) silah kavramı, devletlerarası çatışmalarda kullanılan silahları ifade etmektedir. Fakat, sivillere karşı daha ağır kategorilerdeki silahlar da kullanılmaktadır.

Bu antlaşmanın amaçları bağlamında ihracat, ithalat, transit, aktarma ve aracılık uluslararası ticaret faaliyetleri 'transfer' olarak nitelendirilmektedir (m. 2(2)). Diğer bir ifadeyle, STA'nın uygulanması anlamında silah transferi, yani ithalatı, ihracatı, naklen veya transit, aracılık gibi alım satımı kapsayan uluslararası ticari faaliyetlerin tamamını ifade etmektedir.

STA, taraf devletlere ait bulunan konvansiyonel silahların taraf devletlerce (veya adına) kendi kullanımları için uluslararası hareketini (transferini) kapsamamaktadır (m. 2(3)).

Ekleme gerekir ki biyolojik, kimyasal veya nükleer nitelikli silahlar açıkça bu antlaşma kapsamı dışında kalmaktadır.

II. Taraf Devletlerin Yükümlülükleri

STA bir bütün olarak ele alındığında aslında bir yükümlülükler manzumesini oluşturduğu görülmektedir. Ne var ki bu yükümlülüklerin yürütümünde herhangi bir bağlayıcı yargısal sistem kurulmamıştır. Dolayısıyla, söz konusu yükümlülüklerin yerine getirilmesi taraf devletlerin istek ve iradelerine bırakılmıştır. Bu yükümlülükler, devletlerin esas itibarıyla yapmak ve/veya yapmamak şeklinde pozitif nitelikte hareketlerini gerektirmektedir.

Yapılmaması gereken transferler:

Her taraf devlet, bir transfer, özellikle silah ambargoları, BMA'nın VII. Bölümü'ne göre BM Güvenlik Konseyi'nce alınan önlemlerin gerektirdiği yükümlülüklerinin ihlâlini oluşturabilecekse hiçbir konvansiyonel silahın (STA, m. 2(1)), mühimmatın ve malzemenin (STA, m. 3), parça ve aksamı (STA, m. 4)'nin transferine izin veremez (STA, m. 6(1)).

Özellikle silahların hukuk dışı ticareti ve transferine ilişkin olmak üzere, taraf devlet, eğer bir transfer tarafı bulunduğu uluslararası antlaşmalar altında ilgili uluslararası yükümlülüklerini ihlâl edebilecekse konvansiyonel silahın (STA, m. 2(1)), mühimmatın ve malzemenin (STA, m. 3), parça ve aksamı (STA, m. 4)'nin transferini yetkilendiremez (STA, m. 6(2)).

Bir taraf devlet, yetkilendirme (izin verme) zamanında silah veya parçalarının soykırım suçunun işlenmesinde, insanlığa karşı suçlarda, 1949 Cenevre Sözleşmeleri'nin ağır ihlâllerinde, sivillere karşı saldırılarda veya tarafı bulunduğu uluslararası antlaşmalarla tanımlanan diğer savaş suçlarında kullanılabilmesine dair bilgisinin olması halinde konvansiyonel silah (STA, m. 2(1)) veya parçalarının (STA, m. 3 ve 4) herhangi bir şekilde transferine izin veremez (STA, m. 6(3)).

İhracat ve ihracat değerlendirmesine ilişkin yükümlülükler:

Eğer bir ihracat STA'nın 6. maddesi hükmüne göre yasaklanmıyorsa, ihracat yapan her taraf devlet, konvansiyonel silahların (m. 2(1)) veya parçalarının (m. 3 ve 4) ihracatına izin vermeden önce, yargı yetkisi kapsamında ulusal kontrol sistemine uygun olarak objektif ve ayrımsız bir şekilde ilgili faktörleri gözönünde bulundurarak, STA'nın 8. maddesi 1. paragrafı hükmüne uygun olarak ithalat yapan devletin sağladığı bilgi dahil, konvansiyonel silah ve parçalarının; barışı ve güvenliği zayıflatacağı veya katkı sağlayacağı; uluslararası insancıl hukukun ciddi şekilde ihlâl edilmesi faaliyetinde; uluslararası insan hakları hukukunun ciddi şekilde ihlâlinin işlenmesinde veya buna imkân hazırlanmasında kullanılabilmesi; ihracat yapan devletin tarafı bulunduğu terörizme ilişkin uluslararası antlaşmalar veya protokollerine göre bir suç oluşturabilecek hareketlerinin işlenmesi veya buna imkân

Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması

verilmesi; ihracat yapan devletin tarafı bulunduğu sınıraşan organize suçlara ilişkin uluslararası sözleşmeler veya protokollerine göre suç oluşturan bir hareketin işlenmesi veya buna imkân oluşturması potansiyelini değerlendirmeye tabi tutma yükümlülüğü altındadır (STA, m 7(1)).

İhracat yapan taraf devlet, ayrıca yukarıda (STA, m. 7(1)(a-b) tanımlanan risklerin azaltılması konusunda güven tesis edici önlemler veya ihracat ve ithalat yapan devletlerin katılımıyla birlikte geliştirilen programlar gibi alınabilecek tedbirleri olup olmadığını değerlendirmekle yükümlüdür (STA, m. 7(2)).

Bu değerlendirme yapıldıktan sonra ve mümkün olan risk azaltıcı tedbirlerin değerlendirilmesinde, ihracat yapan taraf devlet, eğer STA'nın 7. maddesi 1. paragrafında ifade edilen herhangi bir negatif sonuca ulaşır ve risk olduğuna karar verirse, bu ihracata izin veremez (STA, m. 7(3)).

Bu değerlendirmenin yapılmasında, ihracat yapan taraf devlet, konvansiyonel silahların (STA, m. 2(1)) veya parçalarının (STA, m. 3 ve 4) çocuklara ve kadınlara karşı veya cinsiyete dayalı şiddet hareketlerinin işlenmesi veya buna imkân hazırlanmasında kullanılma riskini dikkate almalıdır (STA, m. 7(4)).

Her ihracat yapan taraf devlet, ihracattan önce bütün konvansiyonel silah ve parçalarının detaylı şekilde kayıt altına alınması, izinlerin ve prosedürlerin güvence altında bulunması için bütün tedbirleri almalıdır (STA, m. 7(5)).

İhracat yapan her taraf devlet, ithalat yapan devlete, transit veya aktaran taraf devletlere, talep edildiğinde söz konusu yetkilendirmeleri, ulusal hukuku, uygulamaları ve politikalarını ilgilendiren bilgileri ulaştırılabilir kılmalıdır (STA, m. 7(6)).

Bir ihracat yetkilendirmesi yapıldıktan sonra, ihracat yapacak taraf bir devletin yeni bilgilere ulaşması veya farkına varması halinde, ihracat yapacak devlet ithalat yapan devletle uygun şekilde görüşmeler yaptıktan sonra yeniden değerlendirme yapmaya teşvik edilmektedir (STA, m. 7(7)).

İthalata ilişkin Yükümlülükler:

İthalat yapan her taraf devlet, STA'nın 7. maddesi hükmüne göre ulusal ihracat değerlendirilmesinin yapılmasında yardım etmek üzere talep edildiğinde ihracat yapan taraf devlete, nihai kullanım veya kullanıcılarının belgeleri dahil, ilgili uygun bilgilerin sağlanmasını temin için ulusal hukukunun gerektirdiği tedbirleri almak zorundadır. İthalat yapan her taraf devlet, talep edildiğinde ihracat yapan devlete ulusal hukukunun gerektirdiği ilgili uygun bilgilerin sağlanmasını temin için bütün tedbirleri almak zorundadır (STA, m. 8(1)).

İthalat yapan her taraf devlet, gerektiğinde yetkisi altında konvansiyonel silahların (STA, m. 2(1)) ithalatının düzenlenmesine imkân sağlayan tedbirleri almalıdır. Bu tedbirler ithalat sistemini içerebilir (STA, m. 8(2)).

İthalat yapan her taraf devlet, ihracat yapan taraf devletten ithalat yapan taraf devletin nihai ülke (son destinasyon) olduğunu, gerçek ihracat

yetkilendirmeleri veya herhangi bir bekleyen onay işlemi hakkında bilgi talep edebilir (STA, m. 8(3)).

Transit veya aktarmalı transferlere ilişkin yükümlülükler:

Her taraf devlet, fizibil ve gerekli olduğu takdirde, STA'nın 2. maddesi 1. paragrafı hükmü altında konvansiyonel silahların uluslararası hukuka uygun olarak ülkesi yoluyla transit veya aktarmalı transferlerinin düzenlenmesi için uygun tedbirleri almalıdır (STA, m. 9).

Aracılık faaliyetlerine ilişkin yükümlülükler:

Her taraf devletin, yargı yetkisi alanında ulusal hukukuna uygun olarak STA'nın 2. maddesi 1. paragrafı hükmü kapsamında konvansiyonel silahların uluslararası transferine ilişkin aracılık kurumunu veya faaliyetlerini düzenlemek için gerekli tedbirleri alması gerekmektedir (STA, m. 10).

Transferlerin yön değiştirmesine ilişkin yükümlülükler:

STA'nın 2. maddesi 1. paragrafı hükmü kapsamındaki konvansiyonel silahların transferine dahil olan her taraf devletin bunların yön değiştirmesini⁵ önlemek için etkin tedbirler alması gerekmektedir (STA, m. 11(1)).

İhracat yapan her taraf devlet, STA'nın 5. maddesi 2. paragrafı hükmüne uygun olarak kurulan ulusal kontrol sistemi yoluyla konvansiyonel silahların transferinin ithalat ve ihracat yapan devletlerce güven tesis edici tedbirler veya işbirliği halinde geliştirilen ve üzerinde uzlaşılan programlar gibi risk azaltıcı tedbirlerin kurumsallaştırılmasının ve ihracatın yön değiştirme riskinin değerlendirilmesiyle yön değiştirmesini önleme çabasında olmalıdır. Diğer önleyici tedbirler, uygun olan durumlarda ihracata dahil olan tarafların incelenmesi, ek bilgi-belge talep edilmesi, sertifikalar, güvenceler, ihracata yetki vermeyen veya diğer uygun tedbirleri kapsayabilir (STA, m. 11(2)).

İhracat, ithalat, transit ve aktarma yapan taraf devletler, uygun ve fizibil olan durumlarda, konvansiyonel silahların (STA, m. 2(1)) transferinin yön değiştirme riskinin azaltılması amacıyla ulusal hukukuna uygun olarak bilgi paylaşmalı ve işbirliği yapmalıdır (STA, m. 11(3)).

Taraf bir devletin, konvansiyonel silahların transferinin yön değiştirdiğini tespiti halinde, bu yön değiştirmeye yönelik olarak ulusal ve uluslararası hukuka göre uygun tedbirleri alması gerekmektedir. Bu tedbirler, potansiyel olarak etkilenebilecek taraf devletleri uyarma, yön değiştirmiş konvansiyonel silah kargosunun incelenmesi, soruşturma ve hukuki prosedürler uygulamayı kapsayabilir (STA, m. 11(4)).

⁵ Literatürde, yön değiştirme, küçük silahların hukuki piyasadan hukukdışı piyasaya geçirilmesi hareketi olarak tanımlanmaktadır. Bu yön değiştirme hareketi izinli veya izinsiz, kasten veya irade dışı olabilmektedir. Hukuka uygun transferler hukukdışı piyasa alanına çeşitli yollarla geçebilmektedir. Fakat, bunların pek azı hükümet aktörlerinin katılımı olmadan gerçekleşebilmektedir (Stohl, 2005: 61).

Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması

Transfer edilmiş konvansiyonel silahların yön değiştirmesini önlemek ve daha iyi kavramak amacıyla, taraf devletler yön değiştirmeyi tespit için etkin tedbirlere ilişkin bilgileri paylaşmaya teşvik edilmektedir. Bu bilgiler, yolsuzluk, uluslararası kaçakçılık güzergahları, hukukdışı aracılıklar, hukukdışı tedarik kaynakları, gizleme yöntemleri, ortak dağıtım noktaları veya yön değiştirmeye angaje olmuş gruplarca kullanılan destinasyonlar dahil hukukdışı faaliyetler hakkında bilgi paylaşımını kapsayabilir (STA, m. 11(5)).

Taraf devletler, ayrıca, Sekreterlik aracılığıyla transfer edilmiş konvansiyonel silahların yön değiştirmesini tespit için ele alınan tedbirleri diğer taraf devletlere rapor etmeye teşvik edilmektedir (STA, m. 11(6)).

Kayıt tutma yükümlülüğü:

Her taraf devlet, ulusal hukukuna ve düzenlemelerine uygun olarak, konvansiyonel silahların gerçekleşmiş ihracatını veya yetkilendirme işlemlerine ilişkin kayıtları tutmakla yükümlüdür (STA, m. 12(1)).

Her taraf devlet, STA'nın 2. maddesi 1. paragrafı kapsamında kendi ülkesine son destinasyon olarak transfer edilmiş olan konvansiyonel silahların veya yargı yetkisi altında transit veya aktarmalı olarak yetkilendirilmiş transferlerin kayıtlarını tutmaya teşvik edilmektedir (STA, m. 12(2)).

Her taraf devlet, kalite, değer, model/tip, yetkilendirilmiş konvansiyonel silahların uluslararası transferleri, gerçekte transfer edilmiş konvansiyonel silahları, ihracat, ithalat, transit, aktarma yapan devletlere ve son kullanıcılara ilişkin detay bilgileri uygun şekilde kayıtlara dahil etmelidir (STA, m. 12(3)).

Bu kayıtların en az on yıl süreyle korunması gerekmektedir (STA, m. 12(4)).

Rapor etme yükümlülüğü:

Her taraf devlet, bu antlaşmanın kendisi açısından yürürlüğe girdiği ilk yıl içinde, STA'nın 22. maddesi hükmüne göre, ulusal hukuku, ulusal kontrol listeleri, diğer düzenlemeler ve idari tedbirler dahil, bu antlaşmanın uygulanması amacıyla aldığı tedbirleri bildiren ilk raporu Sekreterliğe vermekle yükümlüdür. Her taraf devletin, gerektiğinde, bu antlaşmanın uygulanması amacıyla aldığı yeni tedbirleri de bir raporla bildirmesi gerekmektedir. Bu raporların, Sekreterlik tarafından taraf devletlere dağıtılması ve istenildiğinde ulaşılabilir kılınması gerekmektedir (STA, m. 13(1)).

Taraf devletler, transfer edilmiş konvansiyonel silahların yön değiştirmesinin ele alınmasında etkin olduğu görülen tedbirlere ilişkin bilgileri Sekreterlik aracılığıyla diğer taraf devletlere rapor etmeye teşvik edilmektedir (STA, m. 13(2)).

Her taraf devletin, 31 Mayıs itibarıyla, önceki takvim yılında gerçekleştirilmiş veya yetkilendirilmiş konvansiyonel silahların ihracat ve ithalatına ilişkin yıllık bir raporu Sekreterliğe sunması gerekmektedir. Bu raporlar, Sekreterlik tarafından taraf devletlere dağıtılacak ve ulaşılabilir kılınacaktır. Sekreterliğe sunulmuş bir rapor, ilgili

BM sistemleri veya BM Konvansiyonel Silahlar Kütüğü'ne⁶ kaydedilmek üzere verilen bilgilerle aynı bilgileri içerebilir (STA, m. 13(3)).

STA'nın yürütümüne ilişkin yükümlülükler:

Her taraf devletin, bu antlaşma hükümlerinin etkin şekilde uygulanmasını, diğer bir ifadeyle ulusal düzeyde hüküm ve sonuç doğurmasını sağlayan ulusal hukuk ve düzenlemelerini yürütme adına uygun tedbirleri alması gerekmektedir (STA, m. 14).

Uluslararası işbirliği yükümlülüğü:

Taraf devletlerin, kendi ulusal hukuk ve güvenlik çıkarlarına uygun olarak, bu antlaşmanın etkin bir şekilde yürütülmesi için uluslararası düzeyde birbirleriyle işbirliği yapmaları gerekmektedir (STA, m. 15(1)).

Taraf devletler, kendi ulusal hukuk ve güvenlik çıkarlarına uygun olarak, bu antlaşmanın uygulanması ve yürütümüne ilişkin karşılıklı çıkar konularında bilgi paylaşımı dahil uluslararası işbirliğini sağlamaya teşvik edilmektedir (STA, m. 15(2)).

Taraf devletler, bu antlaşmanın uygulanmasını desteklemek için uygun olduğunda, bilgi paylaşmak ve karşılıklı çıkarlara ilişkin konularda dayanışmaya veya fikir alışverişine teşvik edilmektedir (STA, m. 15(3)).

Taraf devletler, STA'nın 2. maddesi 1. paragrafında ifade dilen konvansiyonel silahların transferinin yön değiştirmesinin önlenmesi ve ortadan kaldırılması amacıyla hukuk dışı faaliyetleri ve aktörlerini ilgilendiren bilgileri paylaşmak yolu dahil, bu antlaşma hükümlerinin ulusal düzeyde uygulanmasına yardım etmek amacıyla ulusal hukuklarına uygun olarak işbirliği yapmaya teşvik edilmektedir (STA, m. 15(4)).

Görüş birliğine varıldığı ve ulusal hukuklarıyla uyumlu olduğu hallerde, taraf devletlerin birbirlerine bu antlaşmaya uygun olarak kurulan ulusal sistem ve düzenlemelerin ihlallerine ilişkin soruşturma, kovuşturma ve yargı prosedürleri dahil en geniş anlamda yardım tedbirlerini sağlamaları gerekmektedir (STA, m. 15(5)).

Taraf devletler, yolsuzluk uygulamalarına konu olan konvansiyonel silah transferlerinin önlenmesi amacıyla birbirleriyle işbirliği yapmaya ve bu yönde ulusal tedbirler almaya teşvik edilmektedir (STA, m. 15(6)).

Taraf devletler, bu antlaşmanın herhangi bir yönüne ilişkin öğrenilen dersler konusunda bilgi ve tecrübe paylaşmaya teşvik edilmektedir (STA, m. 15(7)).

Uluslararası yardım yükümlülüğü:

Bu antlaşmanın uygulanmasında, her taraf devlet, yasal veya yasama yardımı, kurumsal kapasite tesisi, teknik, malzeme veya finansal yardım dahil yardım

⁶ Silahlanmada uluslararası açıklığı sağlayan bu rapor etme prosedürleri uluslararası güveni artırıcı ve çatışmaları azaltıcı nitelikte görülmektedir. Genel olarak bkz. United Nations Office for Disarmament Affairs, UN Register of Conventional Arms. <http://www.un.org/disarmament/convarms/Register/> [Erişim Tarihi: 21.07.2013].

Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması

arayışına girebilir. Böyle bir yardım, stok yönetimi, silahsızlanma, hizmetdışı bırakma ve yeniden entegrasyon programları, model yasama ve yürütme için etkin uygulamaları kapsayabilir (STA, m. 16(1)).

Her taraf devlet, BM, uluslararası, bölgesel veya ulusal örgütler, sivil toplum kuruluşlarından (veya iki taraflı) yardım isteyebilir, önerebilir veya alabilir (STA, m. 16(2)).

Her taraf devletin, bu antlaşmanın uygulanmasında uluslararası yardım gerektiren hallerde, talep eden taraf devletlere yardım etmek üzere taraf devletlerce isteğe bağlı olarak kurulan finansal fona katkı sağlaması beklenmektedir (STA, m. 16(3)).

Kuşkusuz, STA'nın amacının gerçekleştirilmesi taraf devletlerin yükümlülüklerini gereği gibi yerine getirmelerine bağlı bulunmaktadır. Her taraf devletin, BM'den yardım talep edebileceği gibi gerektiğinde yardım etmesi de gerekmektedir.

Ulusal kontrol rejimi kurma yükümlülüğü:

Her taraf devlet, konvansiyonel silahlarla kullanılan mühimmat ve askeri malzemelerin ihracat rejimini düzenlemek üzere ulusal bir kontrol sistemi kurmak ve geliştirmek yükümlülüğü altındadır. Taraf devletler, ayrıca bu mühimmat ve malzemelerin ihracatını onaylamadan önce STA'nın 6. maddesi hükmünde yer alan yasaklara uymak ve 7. maddesi hükmünde yer alan değerlendirmeleri yapmak zorundadır (STA, m. 3).

Her taraf devlet, konvansiyonel silahların parça ve sistemlerinin kurulabileceği yerlere ihracatını düzenlemek üzere ulusal bir kontrol sistemi kurmak ve etkin bir şekilde yürütmek zorundadır. Keza, bu parça ve sistemlerin ihracatını onaylamadan önce STA'nın 6. ve 7. maddesi hükümlerini uygulamak durumundadır (STA, m 4).

STA'nın genel olarak uygulanmasında, 5. maddesi hükmüne göre her taraf devlet, (1) bu antlaşmada kabul edilen ilkeleri dikkate alarak, bu antlaşma hükümlerini tutarlı, objektif ve ayrımsız bir şekilde yürütmek; (2) bu antlaşmanın hükümlerini yürütmek amacıyla ulusal bir kontrol sistemi (ulusal bir kontrol listesi dahil) kurmak ve yürütmek; (3) bu antlaşma hükümlerini konvansiyonel silahlara en geniş anlamda uygulamaya teşvik edilmektedir. STA'da tanımlanan küçük ve hafif silahlar kategorisi dışındaki (m. 2(a-g)) kategorilerdeki silahlara ilişkin ulusal tanımlamalar, bu antlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte BM'in resmi listesinde yer alan konvansiyonel silahlar için kullanılan tanımlamalardan daha dar yorumlanamaz. Küçük ve hafif silahlar (STA, m. 2(1)(h)) kategorisi için, ulusal tanımlamalar, bu antlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte BM'in ilgili belgelerinde kullanılan tanımlardan daha azını kapsamamalıdır; (4) ulusal hukukuna uygun olarak, diğer taraf devletlerin bilgisine açık tutmak üzere Sekreterliğe ulusal kontrol listesini vermelidir. Taraf devletlerden ayrıca kontrol listelerini kamuya açık bulundurmaları gerekmektedir; (5) bu antlaşmanın hükümlerini yürütmek için gerekli tedbirleri almak, STA'nın 2(1).

maddesi hükmü kapsamında ve konvansiyonel silahların ve STA'nın 3. ve 4. maddesi hükümleri kapsamındaki malzemelerin transferini düzenleyen saydam ve etkin bir ulusal kontrol sistemi sağlamak için yetkili ulusal otoriteleri ve (6) bu antlaşmanın uygulanmasına ilişkin konularda bilgi paylaşımı için ulusal irtibat noktaları belirlemek durumundadır. Her devlet, Sekreterliğe ulusal irtibat birimlerini bildirmek ve bilgileri güncel tutmak durumundadır.

Nihayet, taraf devletler, bu antlaşmaya taraf olmak suretiyle Başlangıç hükümlerinde yer alan kabul ve ilkeler çerçevesinde hareket etme kararlılık ve iradelerini ortaya koymuş bulunmaktadırlar. Bu, danışma, işbirliği ve ortak hareket etme temelinde, özellikle ulusal kurumlar, bölgesel ve uluslararası düzeyde örgütler yoluyla bir ortaklığın ifadesidir.

III. BM Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması Yürütme Mekanizması

STA, genel olarak, BM genel sistemi çerçevesinde bir uluslararası hukuk düzenlemesi öngörmektedir. STA, esas itibarıyla, bir ilkeler ve yükümlülükler rejimini ifade etmektedir. Ne var ki bu rejim yargısal bir mekanizma veya bağlayıcı yaptırımlar getirmemektedir. Bu rejim, ilgili BM kurumları yanında, özel olarak bir Sekreterlik, Taraf Devletler Konferansı ve taraf devletlerin gönüllü katkılarına bırakılmış bir Mali Fon'un kurulmasından ibaret görünmektedir.

1. Taraf Devletler Konferansı

Bu antlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde, STA'nın 18. maddesi 1. paragrafı hükmüyle kurulan geçici Sekreterlik tarafından bir Taraf Devletler Konferansı (TDK)'nın toplantıya çağırılması gerekmektedir. Bundan sonra yapılacak TDK toplantısı zamanı, TDK tarafından kararlaştırılabilecektir (STA, m. 17(1)). TDK, ilk oturumda kendi prosedürel kurallarını oybirliğiyle belirleyecektir (STA, m. 17(2)).

TDK, kendisi için, fon yöneten herhangi bir alt organın ve Sekreterliğin işleyişini düzenleyen mali hükümler ve kurallar koyabilir. TDK, her olağan oturumda, bir sonraki olağan oturuma kadar olan finansal dönem için bir bütçe yapacaktır (STA, m. 17(3)).

TDK, konvansiyonel silahlar alanındaki gelişmeler dahil bu antlaşmanın uygulanmasını gözden geçirmek; bu antlaşmanın uygulanması ve yürütümüne ilişkin olarak önerilerde bulunmak ve değerlendirmek, özellikle STA'nın evrenselliğini teşvik etmek; 20. maddesi hükmüne uygun olarak STA'da yapılacak değişiklikleri değerlendirmek; bu antlaşmanın yorumlanmasından kaynaklanan sorunları ve konuları değerlendirmek; Sekreterliğin bütçe ve görevlerini değerlendirmek ve karar vermek; bu antlaşmanın işleyişini geliştirmek için gerekli olabilecek alt organların kurulmasını değerlendirmek ve bu antlaşmaya uygun olarak diğer herhangi bir işlevi yerine getirmekle görevlendirilmiştir (STA, m. 17(4)(a-g)).

TDK'nın olağanüstü toplantılarının ise, TDK tarafından gerekli görüldüğünde veya herhangi bir taraf devletin yazılı talebi üzerine, bu talebin taraf devletlerin en

az üçte ikisi tarafından desteklenmesi şartıyla, diğer zamanlarda yapılabilmesi mümkün kılınmıştır (STA, m. 17(5)).

Eklemek gerekir ki TDK'nın STA'nın işleyişinin geliştirilmesi için gerekli gördüğü alt organları kurabilmesine ilişkin hükümler STA ile öngörülen *sistemin dinamizmi, esnekliği ve etkinliği* sağlaması açısından önemli nitelikte görülmektedir (Fiott & Prizeman, 2013: 22).

2. Sekreterlik

STA, bu antlaşma gereklerinin etkin şekilde yürütülmesinde taraf devletlere yardım etmekle görevli bir sekreterliğin kurulmasını düzenlemektedir. Ancak, TDK'nın birinci toplantısına kadar geçici bir sekreterlik bu antlaşmada öngörülen idari işlevleri yerine getirmekle sorumlu kılınmıştır (STA, m. 18(1)).

Sekreterlik, gerekli ve yeterli personelle donatılacaktır. Bu personel, Sekreterliğin STA'nın 18. maddesi 3. paragrafı hükümlerinde tanımlanan sorumlulukları etkin şekilde yerine getirebilecek gerekli uzmanlığa sahip olmak durumundadır (STA, m. 18(2)).

Sekreterlik taraf devletlere karşı sorumlu olacaktır. Sekreterliğin görevleri sınırlandırılmamakla birlikte, en az düzeyde, bu antlaşmayla öngörülen raporları kabul etmek, ulaşılabılır kılmak ve dağıtmak; ulusal iletişim birimleri listelerini tutmak ve taraf devletlerce ulaşılabılır kılmak; istenildiği üzere, uluslararası işbirliğini teşvik etmek ve bu antlaşmanın uygulanması için yardım taleplerini ve önerilerini sağlamak, ayarlamak ve imkân vermek; TDK'nın işlerini yapmak, bu antlaşma bağlamında toplantılar için gerekli hizmetleri sağlamak ve ayarlamaları yapmak dahil TDK tarafından kararlaştırılan diğer görevleri yerine getirmekle görevlendirilmiştir (STA, m. 18(3)(a-e)).

3. Mali Fon

Bu antlaşmanın uygulanmasında uluslararası yardım gerektiren hallerde, talep eden taraf devletlere yardım etmek üzere taraf devletlerce *isteğe bağlı* finansal bir fon kurulması öngörülmektedir. Her taraf devletin bu fona katkı sağlaması beklenmektedir (STA, m. 16(3)).

4. STA'nın Uygulanmasına İlişkin Diğer Hususlar

Taraf devletler arasındaki anlaşmazlıkların çözümü:

Taraf devletler, müzakereler, arabuluculuk, uzlaştırma, yargısal çözüm veya diğer barışçıl araçlar yoluyla istişare etmeli, bu antlaşmanın uygulanması veya yorumlanmasına ilişkin olarak aralarında doğabilecek her ihtilafın çözümünü sağlamak üzere karşılıklı rıza ile işbirliği yapmalıdır (STA, m. 19(1)).

Taraf devletler, bu antlaşmanın uygulanması ve yorumlanmasına ilişkin konularda aralarındaki anlaşmazlıkları karşılıklı rıza ile hakem yoluyla çözümünü sağlayabilirler (STA, m. 19(2)).

STA'da değişiklik yapılması:

Said Vakkas GÖZLÜGÖL

Bu antlaşmanın yürürlüğe girmesinden altı yıl sonra, herhangi bir taraf devlet bu antlaşmada değişiklik isteyebilir. Bundan sonra talep edilecek değişiklikler ise her üç yılda bir sadece TDK tarafından değerlendirilebilecektir.

Bu antlaşmada yapılabilecek değişikliklere ilişkin esas ve usul kuralları STA'nın 20. maddesinde detaylı bir şekilde hükme bağlanmış bulunmaktadır. İfade etmek gerekir ki bu hükümler yeni gelişmeler ve değişimler karşısında uygulamada antlaşmaya bir dinamizm kazandıracak niteliktedir.

Yürürlüğe giriş:

Bu antlaşmanın, 50 devletin onay, kabul veya uygun bulma belgesini BM Genel Sekreterine (STA, m. 27) tesliminden 90 gün sonra yürürlüğe girmesi hükme bağlanmıştır (STA, m. 22(1)). Bu antlaşmanın yürürlüğe girmesinden sonraki onay, kabul veya uygun bulma belgesini teslim eden her taraf devlet açısından bu antlaşma onay, kabul, uygun bulma veya giriş belgesinin tesliminden sonra yürürlüğe girer (STA, m. 22(2)).

Geçici hükümler:

Herhangi bir devlet, imza zamanında veya onay, kabul, uygun bulma veya giriş belgesini teslim ettiği zaman STA'nın 6. ve 7. maddeleri hükümlerini kendisi açısından şarta bağlı olarak uygulayacağını ilan edebilir (STA, m. 23).

STA'nın yürürlük süresi ve STA'dan çekilme:

Bu antlaşma süresiz olarak yürürlüğe konulmaktadır (STA, m. 24(1)). Her devlet ulusal egemenlik hakkının kullanımı olarak bu antlaşmadan çekilme hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanımında taraf devletçe, diğer taraf devletlere bildirmek üzere gerekçelerini içerebilecek bir çekilme bildirimini BM Genel Sekreteri'ne teslim edilmesi gerekmektedir. Çekilme bildirimi başka bir tarih öngörmedikçe, BM Genel Sekreteri tarafından teslim alınmasından 90 gün sonra geçerlilik kazanır (STA, m. 24(2)).

Bir devlet, çekilme sebebiyle bu antlaşmaya taraf bulunduğu süre zarfında, finansal yükümlülükleri dahil, doğabilecek yükümlülüklerinden sorumlu tutulmamaktadır (STA, m. 24(3)).

Çekince konulması:

Bu antlaşmanın amacına uygun olmak şartıyla, her devlet imza, onay, kabul, uygun bulma veya giriş zamanında çekinceler ileri sürebilir (STA, m. 25(1)). Bir devlet, BM Genel Sekreteri'ne bildirmek suretiyle her zaman koyduğu çekinceleri (ihtirazi kayıtları) ortadan kaldırabilir (STA, m. 25(2)).

Diğer uluslararası antlaşmalarla ilişkiler:

Bu antlaşmanın uygulanması, taraf devletlerin, aykırılık oluşturmaması kaydıyla, mevcut veya gelecekte yapılacak uluslararası antlaşmalara ilişkin olarak üstlendikleri yükümlülüklerini ortadan kaldırmamaktadır (STA, m. 26(1)). STA, ayrıca, bu antlaşmaya taraf devletler arasında yapılmış bulunan savunma işbirliklerini hükümsüz kılmak için kullanılamaz (STA, m. 26(2)).

Sonuç

BM'in evrensel düzeyde uluslararası hukuk düzenleme çabası bağlamında hazırladığı STA, insanlık yararına beklenti ve umutlara bir yenisini eklemiş bulunmaktadır. Şüphesiz, bu yarar ve beklentilerin gerçekleşmesi taraf devletlerin STA ile üstlendikleri yükümlülüklerin ulusal ve uluslararası düzeyde etkin bir şekilde yerine getirilmesiyle mümkün olabilir. Diğer bir ifadeyle, herhangi bir taraf devletin söz konusu yükümlülükleri yerine getirme konusunda isteksiz davranması veya zayıf bir siyasi irade göstermesi STA'nın etkinliğini zayıflatacaktır.

Ne var ki STA, taraf devletler için birtakım yükümlülükler öngörmekle birlikte bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde bağlayıcı yaptırımlar öngörmemesi temel bir eksiklik oluşturmaktadır. Şu halde, bu antlaşmayla yapılan düzenlemeler uluslararası farkındalığa katkı sağlamaktan öte yargısal bir hukuki rejim getirememiş bulunmaktadır.

Günümüzde, konvansiyonel silahların ulusal güvenliği korumada meşru bir role sahip olduğu genel kabul görmektedir. Bununla birlikte, hemen hemen her türlü silahın devletlerin güvenlik kuvvetlerince, devlet dışı gruplar ve organize suç örgütlerince kötüye kullanıldığı açıkça görülmektedir. Silahların bu şekilde kullanımı, çatışan taraflardan öte genellikle silahlı çatışmalar, yoksulluk ve çaresizlik içinde kalmış bulunan sivil toplulukları olumsuz şekilde etkilemektedir.

Bu itibarla, söz konusu silahlara erişimin ve kullanımın uluslararası hukuka göre gerçekleşmesi sağlanmalıdır. Ulusal düzeyde konvansiyonel silahların hırsızlık veya yolsuzluk gibi yollarla hukuk dışı piyasa alanına çıkmasını önleyici etkin ve pratik bir hukuk rejiminin tesisi ve işleyişi sağlanmalıdır. Bundan da önemlisi, daha çok ve daha güçlü silahlara sahip olmak uluslararası toplumun eşit üyesi egemen devletler için bir güç ve prestij göstergesi olmaktan çıkarılmalıdır. Silahlara sahip bulunma durumu, güvende bulunma algısı olmaktan çıkarılmalı ve bütün insanlığa karşı bir tehdit olarak algılanmalıdır.

Kaynakça

Bellal, Annyssa, Casey-Maslen, Stuart & Giacca, Gilles (2011). 'Implications of International Law for a Future Arms Trade Treaty.' *The United Nations Institute for Disarmament Research (UNIDIR) Resources*, pp. 1-26. <http://ssrn.com/abstract=2231378> [Erişim Tarihi: 11.06.2013].

Central American Integration System (2006). *Code of Conduct of Central American States on the Transfer of Arms, Ammunition, Explosives and Other Related Materiel*. A/CONF.192/2006/RC/WP.6, Conference to Review Progress Made in the Implementation of the Programme of Action to Prevent, Combat and Eradicate the Illicit Trade in Small Arms and Light Weapons in All Its Aspects, New York, 26 June - 7 July 2006. <http://www.poa-iss.org/RegionalOrganizations/SICA/CentralAmerica-CodeofConduct-English.pdf> [Erişim Tarihi: 25.08.2013].

DellaVigna, Stefano & La Ferrara, Eliana (2007). 'Detecting Illegal Arms Trade.' *National Bureau of Economic Research Working Paper No. 13355*, pp. 1-50. <http://www.nber.org/papers/w13355> [Erişim Tarihi: 17.04.2013].

Fiott, Daniel & Prizeman, Katherine (2013). 'The Arms Trade Treaty and the Control of Dual-Use of Goods and Technologies: What Can the European Union's Export Control Regime Offer?' *IES Working Paper 1/2013*. Institute for European Studies, the Vrije Universiteit Brussel, 13 March 2013, pp. 1-25. <http://www.ies.be/workingpapers> [Erişim Tarihi: 29.08.2013].

Gallant, Kenneth S. (2012). 'Charles Taylor, Arms Dealers, and Reparations.' *JURIST, Academic Commentary*, University of Arkansas at Little Rock – William H. Bowen School of Law Legal Studies Research Paper No. 12-08, pp. 1-6. <http://ssrn.com/abstract=2079768> [Erişim Tarihi: 21.08.2013].

Gözlügöl, Said Vakkas (2012). 'Still Slave Trade? The Missing Link in the Dignity of Humanity.' *Human Rights Review*, 2(1), pp. 17-51.

Grimmett, Richard F. (2006). *Conventional Arms Transfers to Developing Nations, 1998-2005, CRS Report for Congress*. Congressional Research Service. http://www.sipri.org/research/armaments/transfers/transparency/national_reports/united_states/CRS_Report_DN_98-05.pdf [Erişim Tarihi: 02.08.2013].

Holtom, Paul (2012). 'Prohibiting Arms Transfers to Non-State Actors and the Arms Trade Treaty.' *The United Nations Institute for Disarmament Research (UNIDIR) Resources*, pp. 1-18. <http://www.sipri.org/research/armaments/transfers> [Erişim Tarihi: 11.06.2013].

Kopel, David B., Gallant, Paul & Eisen, Joanne D. (2010). 'How Many Global Deaths from Arms? Reasons to Question the 740,000 Factoid Being Used to Promote the Arms Trade Treaty.' *New York University Journal of Law & Liberty*, 5(3), pp. 672-715.

Nauwelaerts, Philip (1989). 'Military Budgets, Underdevelopment and Dependency.' *Africa Focus*, 5(1-2), pp. 5-20.

Olvera, Gustavo Mauricio Bastien (2011). 'Non-state Actors and Human Rights: The Case of Arms Manufacturers.' *Amsterdam Law Forum*, 3(3), pp. 114-119.

Organization for Security and Co-operation in Europe (1993). *Principles Governing Conventional Arms Transfers*, DOC.FSC/3/96, Vienna, 25 November 1993. <http://www.osce.org/fsc/42313> [Erişim Tarihi: 25.08.2013].

Singh, Ajit (2007). 'Socio-Economic Impact of Arms Transfers to Developing Countries.' *Peace & Conflict Review*, 2(1), pp. 1-10.

Small Arms Survey (2013). *Small Arms Survey 2013: Everyday Dangers*. Geneva. <http://www.smallarmssurvey.org/?small-arms-survey-2013> [Erişim Tarihi: 05.08.2013].

Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) (2013). *SIPRI Yearbook 2013: Armaments, Disarmament and International Security, Summary*,

Birleşmiş Milletler Uluslararası Silah Ticareti Antlaşması

Sweden. <http://www.sipri.org/yearbook/2013/files/SIPRIYB13Summary.pdf> [Erişim Tarihi: 27.07.2013].

Stohl, Rachel (2005). 'Fighting the Illicit Trafficking of Small Arms.' *SAIS Review of International Affairs*, 25(1), pp. 59-68.

The Council of the European Union (1998). *European Union Code of Conduct on Arms Exports*, 8675/2/98, Brussels. <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/08675r2en8.pdf> [Erişim Tarihi: 25.08.2013].

The Geneva Conventions of 1949, 12 August 1949, and their Additional Protocols. <http://www.icrc.org/eng/war-and-law/treaties-customary-law/geneva-conventions/index.jsp> [Erişim Tarihi: 23.08.2013].

The Special Court for Sierra Leone (2012). *The Prosecutor vs. Charles Ghankay Taylor*, 26 April 2012. <http://www.sscsl.org/CASES/ProsecutorvsCharlesTaylor/tabid/107/Default.aspx> [Erişim Tarihi: 10.08.2013].

The United Nations General Assembly (1999). *Report of the Group of Governmental Experts on Small Arms*, A/54/258, 19 August 1999, pp. 1-25. <http://www.poa-iss.org/CASAUplod/ELibrary/A-55-189.pdf> [Erişim Tarihi: 02.08.2013].

The United Nations General Assembly (2013). The Arms Trade Treaty, opened for signature and ratification on 2 April 2013. <http://www.un.org/disarmament/ATT/> [Erişim Tarihi: 15.05.2013].

The United Nations Office for Disarmament Affairs. <http://www.un.org/disarmament/ATT/> [Erişim Tarihi: 25.08.2013].

The United Nations General Assembly, The Charter of the United Nations, signed on 26 June 1945, in San Francisco, and came into force on 24 October 1945 <http://www.un.org/en/documents/charter/> [Erişim Tarihi: 01.04.2013].

Wilson, Brian (2010). 'The Long –and Unfinished Road- to Globally Regulating Small Arms and Light Weapons.' *American Diplomacy, Commentary and Analysis*, s. 1-7. http://www.unc.edu/depts/diplomat/item/2010/0103/comm/wilson_unfinished.html (Erişim Tarihi: 27.04.2013].

Yetkin, Murat (2013, Ağustos 17). 'Mısır'da Darbe ve ABD Silah Ticareti.' *Radikal*.